

Van de redactie

De lente is in aantocht, bloemen en planten laten zien dat het voorjaar is. En ook de vogels in de tuin zijn alweer druk in de weer met nestmateriaal; langzaam bruist het weer van de activiteiten. Zo ook in het netwerk palliatieve zorg Oostelijk Zuid-Limburg, in het consortium en op landelijk niveau. Je leest er over in deze nieuwsbrief!

Activiteitenplan Netwerk 2020

In deze Nieuwsbrief

pg. onderwerp

1. Van de redactie.
- 1+2 Activiteitenplan 2020.
2. Filmclub PZ Parkstad 2020.
3. Centrum Levensvragen OZL.
4. Palliatieve Thuiszorg.
5. Heidag: Palliatieve zorg in de Mijnstreek in 2025.
6. Palliatief formulier opgenomen in Palliarts.
Palliaweb: hét platform voor iedereen.
7. Bedsidesingers Zuid-Limburg.
Netwerk Integrale Kindzorg Limburg & Zuidoost-Brabant.
8. Interessante nascholing voor zorgverleners.
(Re)design Death.
Colofon.

In het activiteitenplan 2020 beschrijft het netwerk hoe het de vier kerntaken die aan het netwerk van overheidswege zijn toegewezen wenst vorm te geven. Het gaat dan om:

- A. het signaleren en analyseren van knelpunten in de palliatieve zorg.
- B. het coördineren van samenwerking in de regio op het gebied van palliatieve zorg.
- C. het faciliteren van kwaliteitsbevordering in de palliatieve zorg.
- D. (netwerk)leden en burgers informeren over (de mogelijkheden van) palliatieve zorg in de regio.

Naast de reguliere activiteiten heeft de kerngroep voor 2020 twee nieuwe activiteiten benoemd die met voorrang opgepakt gaan worden:

- het implementeren van het kwaliteitskader palliatieve zorg in de regio d.m.v. het uitvoeren van een zelfevaluatie, teneinde een nulmeting te hebben van de stand van de kwaliteit van de palliatieve zorg in de regio. Dit is nodig om voor 2021 en verdere jaren vervolg te geven aan beleid en activiteiten die de kwaliteit van de palliatieve zorg in de regio verder verbeteren'.
- het aanpassen van de organisatiestructuur van het netwerk NPZ. Het ministerie van VWS heeft laten weten in te willen steken op verdere professionalisering van de netwerken palliatieve zorg. Streven is dat de Netwerken Palliatieve Zorg per 1-1-2022 dusdanig volwassen zijn, meerwaarde bieden en governance technisch adequaat georganiseerd zijn, dat VWS aanleiding ziet de financiering te verlengen en/of er zicht is op andere financieringsbronnen. Voor onze regio betekent dit in ieder geval dat er komend jaar een herijking van de huidige organisatiestructuur zal plaatsvinden.

Lees verder p. 2.

VERVOLG ACTIVITEITENPLAN NETWORK

Voor beide activiteiten zijn werkgroepen samengesteld, bestaande uit leden van de kerngroep en deskundigen vanuit de organisaties van de netwerkpartners. Zij zijn sinds januari aan de slag.

De werkgroep **implementatie kwaliteitskader** d.m.v. zelfevaluatie probeert in het 2e kwartaal al met een (voorlopig) advies te komen voor de netwerkpartners, over de mogelijkheden om met de zelfevaluatie aan de slag te gaan.

De werkgroep **beleid** volgt de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de professionalisering van de netwerken op de voet en wenst daar nauw bij aan te sluiten. Eind maart komt een landelijke werkgroep

die zich bezighoudt met dit onderwerp met een advies over hoe de Netwerken Palliatieve Zorg, indien zij dit wensen, tot verdere ontwikkeling op het gebied van netwerk-governance kunnen komen.

Natuurlijk gebeurt er in 2020 nog veel meer ter verbetering van de palliatieve zorg in de regio. Door omstandigheden is de definitieve vaststelling van het Activiteitenplan 2020 vertraagd tot eind van het 1e kwartaal. In de loop van het 2e kwartaal 2020 kun je het gehele Activiteitenplan 2020 inzien en downloaden op de website van de Limburgse netwerken: <https://www.palliatievezorglimburg.nl/De-Netwerken/Netwerk-Palliatieve-Zorg-Oostelijk-Zuid-Limburg/Beleid-netwerk>

FILMCLUB Palliatieve Zorg Parkstad

Het afgelopen jaar vertoonden we vier keer een film in samenwerking met Filmhuis de Spiegel. Steeds meer mensen, en niet alleen werkers in de palliatieve zorg, vinden de weg naar de filmclub. Vorig jaar maart bezochten 57 mensen de film en in december zaten we al op bijna 90 personen.

Afgelopen maandag 9 maart was er weer een filmavond georganiseerd door het netwerk. We draaiden de gloednieuwe documentaire: 'Punt uit - Schluss aus - Full stop'. Een docu met euthanasie en zingeving als thema. Een gevoelig, intiem en intrigerend inkijkje in een van de meest ingrijpende momenten in iemands leven: het leven willen verlaten omdat de levenspijn de levensvreugde verdrijft. We koppelden deze film aan het thema Levensvragen en beslissingen bij het levenseinde.

De volgende filmclubavond vindt plaats op **maandag 8 juni**. De datums van **september** en **december** lees je in de nieuwsbrief van juni. Ook de titels en de inhoud worden ruim tevoren bekend gemaakt. Let op onze Facebookpagina.

**PUNT UIT
SCHLUSS AUS
FULL STOP**
MICHAEL HELLGARDT IN EEN FILM VAN ROSEMARIE BLANK

FILMHUIS DE SPIEGEL
ROYAL THEATER
STATIONSPLEIN 5 HEERLEEN

MA 9 MRT | 20.00

Al sinds 2015 vertoont Filmhuis De Spiegel 4 keer per jaar films rond het thema overleven en sterfensingering. Dat doen we samen met het Netwerk Palliatieve Zorg Oostelijk Zuid-Limburg. Deze worden zij voor iedereen toegankelijk.

Meer info over het Netwerk:
www.palliatievezorglimburg.nl
info@palliatievezorglimburg.nl
045 54 37 489

E-tickets: www.filmhuisdespiegel.nl
tel: 045 - 5772279 (9.00 - 16.00 uur)

Centrum voor Levensvragen

In november jl. ging de kerngroep van het netwerk akkoord met het plan van aanpak 'Naar een Centrum voor Levensvragen in de regio Parkstad'. Dit plan van aanpak beschrijft de wijze waarop het Netwerk Palliatieve Zorg in de regio Parkstad (Oostelijk Zuid-Limburg) in 2019 en 2020 aan de opdracht van VWS zal voldoen door:

- De verdere ontwikkeling van het Centrum voor Levensvragen ten behoeve van consulten door geestelijke verzorgers aan palliatieve patiënten of naaste familie en mensen van 50 jaar en ouder met een zingevingsvraag in de thuissituatie
- Het ontwikkelen van een plan van aanpak voor de inzet van geestelijk verzorgers verbonden aan dit Centrum voor Levensvragen ten behoeve van:
 - a. bijscholing van andere zorgverleners en vrijwilligers
 - b. deelname aan overlegvormen in de eerste lijn.

Het gehele plan van aanpak is terug te lezen via de website van het netwerk:

https://www.palliatievezorglimburg.nl/Portals/66/2_%20Plan%20van%20aanpak%20geestelijke%20zorg%204_0.pdf

Alle activiteiten die in 2019 ondernomen werden, droegen bij aan een toename van het aantal consulten ten opzichte van 2018. De activiteiten die we in 2019 ondernamen resulteerden in 26 cliënten. Dat is bijna 3 keer meer dan voorgaande jaren!

Enkele cijfers

61% van de consulten had betrekking op de (voor het netwerk nieuwe) doelgroep 50-plussers; 'slechts' 27% had betrekking op palliatieve patiënten. In 35% van de gevallen waren sec zingevingsvragen aanleiding voor de consulten, in 30% van de gevallen was er naast zingeving sprake van eenzaamheid en rouw.

Verwijzers-TOP 3

De TOP 3 van verwijzers bestond in 2019 uit: 1. Huisartsen (34%), 2. Casemanagers dementie (15%), 3. Wijkverpleegkundigen/Praktijkondersteuners GGZ (beiden 8%). Opmerkelijk feit: 50% van de consulten werd verleend aan cliënten woonachtig in de gemeente Heerlen. Voor dit jaar hebben we reeds 31 nieuwe aanvragen voor een consult mogen ontvangen!

Folders beschikbaar

Zowel voor zorgverleners als voor zorgvragers is een folder beschikbaar die beschrijft wat het Centrum voor Levensvragen doet, voor wie het bedoeld is en hoe men in contact kan komen. Wil je een aantal exemplaren ontvangen, mail dan de projectleider via spirit@palliatievezorg-ozl.nl. De folders zijn ook beschikbaar in de PalliArts-app, onder de knop voorlichtingsfolders.

Bereikbaar

Het Centrum voor Levensvragen is bereikbaar: dagelijks tijdens kantooruren via tel. 06 57 31 66 97, maar bij voorkeur via de mail: spirit@palliatievezorg-ozl.nl o.v.v. gegevens van cliënt en een korte beschrijving van de reden van aanmelding. Binnen 2 dagen neemt een geestelijk verzorger contact op voor een afspraak voor een intakegesprek.

Het netwerk palliatieve zorg startte in het voorjaar van 2018 een pilot om de PaTz-methode te implementeren bij een aantal huisartsenpraktijken in de regio Parkstad. De volgende praktijken deden mee:

- Gezondheidscentrum Heerlen Zuid
- Medisch Centrum West Kerkrade
- Welzijns Medisch Centrum Bocholtz
- Medisch Centrum Ubachsberg en Huisartsenpraktijk Cappendijk
- Huisartsenpraktijk Heerlen-Noord en Huisartsenpraktijk Eikstraat

In juni vorig jaar evalueerden de betrokkenen de implementatie en de methodiek. De huisartsen, kaderartsen palliatieve zorg en de wijkverpleegkundigen beschreven de voordelen van PaTz daarbij als volgt:

- Betere samenwerking HA/VPK/ARTS-consulent door kortere lijnen zorgt voor betere PZ.
- PaTz-groep heeft groot leereffect voor HA en VPK op het gebied van PZ.
- Sociale kaart van de wijk en regio (voor wat betreft PZ) wordt duidelijker voor de HA door bespreken patiënten in PaTz-groep.
- Focus op de problemen van de palliatieve patiënt en hoe die op te lossen/aan te pakken – proactief.
- Patiënt wordt besproken vanuit verschillende invalshoeken.
- Contact met de consulenten (HA en VPK) verloopt soepel en is prettig.
- Relatief weinig voorbereiding voor HA, tegenover veel meerwaarde door betere patiëntenzorg.

Wilt u ook gaan PaTz-en?

Het netwerk en/of de kaderartsen palliatieve zorg ondersteunen u graag bij de start! Of wilt u eerst meer weten over (de mogelijkheden van) PaTz voor uw eigen praktijk? Mail of bel in beide gevallen met de netwerkcoördinator: info@palliatievezorg-ozl.nl, 06 57 31 66 97. Of ga naar <https://www.patz.nu>

Wat is PaTz?

PaTz is een werkwijze/methode die vroegtijdig patiënten met palliatieve zorgbehoeften identificeert d.m.v. Advance Care Planning én anticipeert op die zorgbehoefte d.m.v. proactieve zorgplanning.

Waarom PaTz?

PaTz zorgt ervoor dat de deskundigheid van huisartsen en (wijk)verpleegkundigen op het gebied van palliatieve zorg verbetert, door de gezamenlijke bespreking van casuïstiek onder begeleiding van een consulent palliatieve zorg, waarbij tevens de geboden zorg wordt geëvalueerd.

Het elkaar kennen, de korte lijnen die door PaTz ontstaan, en de onderlinge steun bij emotioneel beladen casuïstiek, zorgen daarnaast voor (nog) betere samenwerking tussen de bij de zorg betrokken partijen, hetgeen de zorg voor de patiënt alleen maar ten goede komt.

PaTz in de praktijk

Een PaTz-groep bestaat uit 6-10 huisartsen en een aantal wijkverpleegkundigen. De groep komt maximaal zes keer per jaar 1 tot 1,5 uur bij elkaar. Een huisarts fungeert als voorzitter van de groep. De groep wordt inhoudelijk begeleid door een consulent palliatieve zorg.

HEIDAG: Palliatieve zorg in de Mijnstreek in 2025

Op 19 februari jl. vond een Heidag plaats over de toekomstvisie van de palliatieve zorg in 2025, georganiseerd door het Transmuraal Bestuur Palliatieve Zorg Mijnstreek.

Een grote groep professionals vanuit diverse achtergronden droomde die middag op inhoud met elkaar over de toekomst van de palliatieve zorg. Samen verkenden zij de ambities over de ideale palliatieve zorg in 2025. We kijken terug op een constructieve middag! Hier een sfeercollage. Uiteraard zijn de resultaten de moeite waard om te delen. Dat zal de komende tijd worden voorbereid en zodra die gereed is, hoor je meer. Het resultaat van de Heidag is samengevat: In 2025 is er per patiënt én diens naasten een case-team van goed samenwerkende deskundige professionals beschikbaar die weten waar hun grenzen liggen en waar ze, zo nodig, aanvullende hulp kunnen halen. Zij bieden, op geleide van de wens van de patiënt en diens naasten, op empathische wijze maatwerk op het terrein van steun, begeleiding, behandeling en zorg. Ook na overlijden is er nog aandacht voor nazorg bij naasten.

In vervolg hierop zal er een visiedocument worden uitgewerkt, alsmede een stappenplan waarvoor bestuurlijk draagvlak zal worden gezocht bij de bestuurders van de zorgorganisaties in de beide Mijnstreken.

Palliatief formularium in PalliArts

Als (huis)arts of wijkverpleegkundige in de palliatieve zorg gebruikte je natuurlijk al de app PalliArts! Sinds vorig jaar is de app uitgebreid met het palliatief formularium, dat aan een zesde druk toe was. Onze 'eigen' prof. dr. Marieke van den Beuken heeft ervoor gezorgd dat dit formularium aan PalliArts toegevoegd kon worden.

Het formularium is een praktische leidraad voor een snelle oriëntatie op de medicamenteuze therapie. Het gaat in op behandeling van veel voorkomende klachten in de palliatieve fase. Van alle medicatie is opgenomen in welke doseringen en toedieningsvormen deze verkrijgbaar is en welke interacties en bijwerkingen te verwachten zijn. Ook bijzonderheden zoals het mogen openen van een capsule of dat een voorzichtige opstart of afbouw gewenst is, zijn toegevoegd. Gedurende de revisies van de richtlijnen palliatieve zorg wordt de inhoud van het formularium en de richtlijnen, waarin nu een minimale variatie is, verder op elkaar afgestemd.

Had je de app nog niet geïnstalleerd?

Dan is dit dé reden om dat meteen te doen: ga naar de Appstore of Playstore en download de app gratis. Bij opening dien je alleen nog even de regio in te stellen, maar daarna heb je toegang tot alle relevante regionale informatie op het gebied van palliatieve zorg.

Palliaweb: hét platform voor iedereen die in, aan of voor de palliatieve zorg werkt!

In oktober 2019 lanceerde Palliatieve zorg Nederland (PZNL) Palliaweb. Deze website is hét platform waar iedereen die in, aan of voor de palliatieve zorg werkt gemakkelijk bruikbare en actuele informatie kan vinden, die hem helpt zijn werk efficiënt, goed en wellicht beter uit te voeren.

Op Palliaweb kun je:

- je verdiepen in een onderwerp,
- je laten inspireren door een praktijkvoorbeeld.
- een passende opleiding of training vinden,
- bruikbaar trainingsmateriaal vinden,
- een trainings- scholingsagenda vinden.

Of je nu vrijwilliger, verpleegkundige, specialist, onderwijskundige of beleidsmaker bent, Palliaweb voorziet iedereen die in of voor palliatieve zorgverlening werkt van relevante en actuele informatie.

Palliaweb is nadrukkelijk een platform voor en door professionals in de palliatieve zorg. Verbinden van mensen, organisaties en informatie staat centraal.

Alle informatie op de site is voorzien van een contactpersoon die je voor vragen of opmerkingen kunt mailen.

Palliaweb moet groeien – voor, maar ook door de zorgverlener. Naast informatie tot je te nemen word je ook gestimuleerd om kennis, ervaringen en tools te delen en zo beschikbaar te stellen voor het veld. Dus: Heb je zelf specifieke kennis of informatie die anderen kan helpen bij de (organisatie van) zorg voor patiënten, gebruik dan de knoppen onderaan elke pagina om dat kenbaar te maken.

Palliaweb wordt vanaf de lancering doorlopend doorontwikkeld met functionaliteit en informatie van PZNL en haar leden, maar (juist) ook van andere partijen. Daarmee communiceert de site in vorm en woord dat verbinding van mensen, organisaties, middelen en kennis hét middel is voor een goede en waar mogelijk betere palliatieve zorg. Klik hier <https://www.palliaweb.nl> en neem een kijkje!

BedsideSingers Zuid-Limburg

Op 19 februari jl. mochten de bedsidesingers Zuid-Limburg voor de eerste keer een herdenkingsdienst opluisteren, te weten in hospice Bronnerhof in Born. Tijdens deze dienst zongen zij 5 nummers uit hun repertoire, die heel goed aansloten bij het Thema van de dienst: hoe kleurrijk een mensenleven.

Komende maand zullen de bedsidesingers op uitnodiging van de Vlinderhof in Kerkrade en wederom de Bronnerhof een bedsidesinging en huiskamerconcert(je) verzorgen.

De bedsidesingers komen met een kleine groep van drie-zes zangers langs in het hospice, in het verpleeghuis, ziekenhuis of thuis. Zittend rond het bed zingen zij eenvoudige liedjes in allerlei talen en uit allerlei muzikale en spirituele tradities. De melodieën gaan over verbinding, vertrouwen en loslaten.

De Bedsidesingers Zuid-Limburg zijn ontstaan op initiatief van twee hospicemedewerkers in Parkstad: Jacqueline Cremer, werkzaam in de Mantelhof en Ank Verkoeijen, voorheen werkzaam in de Vlinderhof.

De groep zangers bestaat uit ca. 25 personen m/v, en zij zingen voor mensen die wonen in een van de drie regio's in Zuid-Limburg. Er zijn geen kosten aan verbonden aan bedsidesinging of het opluisteren van herdenkingsdiensten, maar een donatie is van harte welkom.

Een aanvraag kun je mailen naar het netwerk palliatieve zorg OZL: info@palliatievezorg-ozl.nl

Netwerk Integrale **KIND**zorg

Sinds enkele jaren bestaan er verspreid over het land Netwerken Integrale Kindzorg (NIK). Een NIK is een samenwerkingsverband van professionals uit verschillende organisaties en disciplines met veel kennis over en ervaring met de zorg voor ernstig zieke kinderen.

In totaal zijn er 7 regionale NIK's. De werkgebieden komen overeen met de werkgebieden van de academische ziekenhuizen. De NIK's zijn een initiatief van het Kenniscentrum Kinderpalliatieve Zorg. Het Kenniscentrum stelt zich ten doel om de kinderpalliatieve zorg te verbeteren en structureel en duurzaam in te bedden in het Nederlandse zorgsysteem. Meer info: <https://www.kinderpalliatief.nl>

In NIK Limburg & Zuidoost-Brabant werken samen: ziekenhuizen, huisartsen, artsen voor verstandelijk gehandicapten, paramedici, kinderthuiszorgorganisaties, verpleegkundig kinderdagverblijven en kindorzorghuizen, maatschappelijk werkers, rouw- en verliestherapeuten, geestelijk verzorgers, apo-

theken, vrijwilligersorganisaties, het onderwijs en het Centrum Jeugd en Gezin.

Het NIK legt de verbinding en stimuleert de afstemming tussen alle hulpverleners die betrokken of nodig zijn bij de zorg voor het ernstig zieke kind en het gezin. Daarnaast adviseert het NIK rondom bekostiging en de juiste loketten in de gemeente. Meer info over het NIK: <https://www.niklimburg.nl>

Minisymposium 16 april a.s.

Het NIK Limburg & Zuidoost-Brabant organiseert op 16 april a.s. een minisymposium 'Het hart op de juiste plek', met sprekers vanuit kindzorg en onderwijs, workshops over het thema kindzorg, en info over landelijke ontwikkelingen m.b.t. ziekte en rouw bij kinderen. Meer weten of inschrijven? Ga naar de website van de netwerken palliatieve zorg Limburg: <https://www.palliatievezorglimburg.nl/Pati%C3%ABnten-en-naasten/Actueel/minisymposium-het-hart-op-de-juiste-plek-16-april-te-herten>

Interessante nascholing voor zorgverleners in de palliatieve zorg: Compassiemoeheid, hoe kom en blijf je in balans

Eind deze maand organiseert het netwerk palliatieve zorg in Noord-Limburg een nascholing voor zorgverleners in de palliatieve zorg over compassiemoeheid.

De nascholing geeft inzicht in:

- het ontstaan van compassiemoeheid;
- de daaraan voorafgaande signalen;
- welke mogelijkheden er zijn om weer in balans te komen;
- hoe je goed voor een ander kunt zorgen met aandacht voor jezelf.

Je kunt kiezen uit 2 data: 23 en 25 maart

Locatie: VieCuri Medisch Centrum in Venlo.

Kosten: € 20,-

Informatie en inschrijven: ga naar:

<https://www.palliatievezorglimburg.nl/Zorgverleners/Scholingsagenda/Regionaal>

Vind je het onderwerp interessant, maar vind je Venlo te ver weg? Laat het even aan ons weten: info@palliatievezorg-ozl.nl. Bij voldoende animo halen we dit onderwerp naar Oostelijk Zuid-Limburg.

TENTOONSTELLING (Re)design Death

In het Cube design museum in Kerkrade vindt tot en met volgend jaar januari de tentoonstelling (Re)design Death plaats. De expositie toont hedendaags design rond afscheid nemen, sterven, rouwen en herinneren. Zo'n 50 objecten laten zien hoe designers, vaak na een persoonlijke ervaring, invulling geven aan de behoeften en rituelen die er zijn rondom overlijden.

Een euthanasie-achtbaan, een IKEA doodskist, een app om het overlijden met je geliefde te blijven communiceren, of een stoel of serviesgoed gemaakt van diens beenderen. Een paar voorbeelden van de ontwerpen die te zien zijn.

De expositie laat zien hoe designers, vaak na een persoonlijke ervaring, invulling geven aan de behoeften en rituelen die er zijn rondom overlijden. Het bespreekbaar maken van de dood kan veel verschil maken in het verminderen van angst voor de dood en het accepteren van sterven als onderdeel van het leven.

De tentoonstelling laat je nadenken over je eigen sterfelijkheid en wat je dan wilt, wat belangrijk en wat er allemaal mogelijk is. Bijzonder en inspirerend hoe ook kunstenaars hiermee bezig zijn.

Agenda

- 16 april Kerngroep netwerk PZ OZL
14 mei Minisymposium Centrum voor Levensvragen (informatie volgt)
8 juni Filmclub Palliatieve Zorg Parkstad
19 juni Nieuwsbrief nummer 2, jaargang 17

Colofon

UITGAVE © Netwerk Palliatieve Zorg OZL

Postbus 149, 6440 AC Brunssum.

T: (045) 56 37 449.

E: info@palliatievezorg-ozl.nl

W: www.palliatievezorglimburg.nl

F: www.facebook.com/palliatievezorglimburg

Redactie: Jolanda Timmermans-Joosten, HBPR.

Fotografie: Jolanda Timmermans, Els Knapen

Inge Jochem, Arnout van Stokkom.

Productie: Hein Berendsen [info.hbpr.nl]